

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.1130.2013

Evidenčna številka: VSL0069665

Datum odločbe: 03.10.2013

Senat, sodnik posameznik: Magda Teppey (preds.), dr. Marko Brus (poroč.), Tadeja Zima Jenull

Področje: PRAVO VREDNOSTNIH PAPIRJEV - ZAVAROVANJE TERJATEV - OBLIGACIJSKO PRAVO

Institut: predhodna odredba - *menica* dnevnic - *bianco menica* - *lastna menica* - *menična izjava* - *zloraba pravice* - poslabšanje pravnega položaja *meničnega dolžnika* - datum izdaje *menice* - *zapadlost menične terjatve*

Zveza: ZM člen 1, 1-3, 107.

OZ člen 7, 7/1.

ZIZ člen 257, 257/1.

Jedro

Lastna menica je *menica*, v kateri trasat ni naveden.

Za *zlorabo pravice* bi šlo, če bi si v primeru izpolnitve *menice* v nasprotju z *menično izjavo* imetnik *menice* pridobil kakšno pravico, do katere bi sicer ne bil upravičen, in bi se zaradi tega pravni položaj samega *meničnega dolžnika* poslabšal.

Menica, kot jo je izpolnila tožeča stranka, je bila po svoji pravni naravi *menica* dnevnic, saj je bil natančno določen datum *zapadlosti menične terjatve*. Pri takšni *menici* datum izdaje *menice* na obseg obveznosti *meničnega dolžnika* ne vpliva. Določen je namreč tako, da je dan *zapadlosti* določen v *menici*. Odločilno je, da ni v nobeni obliki vezan na datum izdaje *menice*, kot je zapisan na *menici*.

Izrek

I. Pritožbi zoper sklep se ugodi in se izpodbijani sklep spremeni tako, da se ugovor tožene stranke z dne 11. 6. 2013 zoper sklep o predhodni odredbi z dne 29. 5. 2013, opr. št. XII Pg 2348/2012 zavrne.

II. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki povrniti 2175,00 EUR pritožbenih stroškov v 15 dneh od vročitve tega sklepa, v primeru zamude še z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po izteku roka za prostovoljno plačilo.

Obrazložitev

1. Postopek se je začel s predlogom za izvršbo na podlagi priložene menice (41.a člen ZIZ). Z njim je upnik predvsem zahteval plačilo 955.477,14 EUR glavnice in zakonskih zamudnih obresti od 31. 12. 2011 naprej. Prvostopenjsko sodišče je izdalo sklep o izvršbi. Z njim je dolžniku naložilo plačilo obeh zahtevanih terjatev, dovolilo je predlagano izvršbo in naložilo organizaciji za plačilni promet, da blokira vsa sredstva na vseh računih dolžnika (l. št. 13). Potem ko je dolžnik vložil ugovor, je prvostopenjsko sodišče sklep o izvršbi razveljavilo v delu, v katerem je bila dovoljena izvršba in zadevo odstopilo Okrožnemu sodišču v Ljubljani.

2. Tožeča stranka je nato predlagala izdajo predhodne odredbe za zavarovanje svoje terjatve na temelju menice. Temu predlogu je prvostopenjsko sodišče ugodilo in je dvema poimensko navedenima bankama prepovedalo izplačilo glavnice in zakonskih zamudnih obresti. Po vložnem ugovoru tožene stranke je prvostopenjsko sodišče razveljavilo sklep o predhodni odredbi v ugodilnem delu.

3. Zoper ta sklep je vložila pritožbo tožeča stranka. V pritožbi napada temeljno pravno stališče prvostopenjske odločbe, da naj bi namreč tožeča stranka z izpolnitvijo bianco menice v nasprotju z menično izjavo zlorabila svoja menična upravičenja. Poleg tega tudi meni, da izdana *menica* sploh ni bila trasirana, temveč lastna *menica*.

4. Tožena stranka je vložila odgovor na pritožbo. V njej je navajala različne razloge, zaradi katerih naj bi bila pritožba neutemeljena.

5. Pritožba je utemeljena.

Dejansko stanje

6. Tožena stranka je tožeči stranki izročila menično izjavo (pooblastilo) in bianco menice. Prvostopenjsko sodišče je ugotovilo, da iz izjave na listini, imenovani "Menična izjava in posamični nalog za plačilo večih menic" z dne 12. 4. 2006, ki jo je podala tožena stranka, določa naslednje (prvostopenjska sodba, rš. 12 in 13:

1. tožeča stranka sme brez predhodnega obvestila izpolniti vse sestavne dele posamezne bianco menice, ki niso izpolnjeni in menico uporabiti za poplačilo svojih (od tožene stranke kot poroka in plačnika) zapadlih obveznosti po Pogodbi o finančnem lizingu št. 1113105934, sklenjeni dne 6. 4. 2006 med tožečo stranko kot upnikom (leasingodajalcem) in I., d.o.o., kot leasingojemalcem;

2. kot datum izdaje menice naj bo izpolnjen datum, ko menični upnik izpolni bianco menico.

7. Menico je tožeča stranka izpolnila 30. 12. 2011. Tožeča stranka (kot upnik) ni izpolnila menice v skladu z menično izjavo. Izpolnila jo je namreč tako, da je v bianco menico kot datum izdaje menice vpisala datum, ko je bila *menica* izdana (12. 4. 2006) in ne dneva, ko je v bianco menico vpisala manjkajoče bistvene menične sestavine. Menica je bila izpolnjena tako, da je bil kot dan dospelosti plačila določen 30. 12. 2011.

8. Vseh teh dejstev tožeča stranka v pritožbi ne zanika. Tako ugotovljeno dejansko stanje je torej nesporno tudi še v pritožbi.

O vrsti menice in zlorabi menične izjave

9. Pritožba meni, da *menica*, ki je bila izpolnjena, ni bila trasirana, temveč lastna *menica*. Pritožba je v tem delu utemeljena. Člen 107 ZM določa bistvene sestavine lastne menice, v 1. členu ZM pa so določene bistvene sestavine trasirane menice. K njim sodi tudi "ime tistega, ki naj plača (trasat)" (1. člen, tč. 3 ZM). Člen 107 ZM takšne določbe nima. Lastna *menica* je torej *menica*, v kateri trasat ni naveden. Prav takšna pa je bila *menica*, ki jo je izpolnila tožeča stranka, saj v njej trasat ni bil naveden. Bistvene menične sestavine menice, ki je temelj za predlog za izdajo predhodne odredbe, torej določa 107. člen ZM. Glede tega gl. npr. Žiberna, *Menica*, 7. izdaja, Ljubljana 1999, rš. 73.

10. V tej zadevi je zahtevala zavarovanje s predhodno odredbo tožeča stranka, ki sicer tudi uveljavlja materialnopравни zahtevek. Tožena stranka je izdajatelj menične izjave, za katerega tožeča stranka tudi trdi, da je dolžnik.

11. Menična izjava podeljuje imetniku *bianco menice* upravičenje, da izpolni *bianco menico* in jo potem uporabi, na primer unovči. Pritožbeno sodišče se strinja s prvostopenjskim sodiščem, da lahko pomeni izpolnitev menice v nasprotju z menično izjavo zlorabo pravice. Za zlorabo pravice (1. odstavek 7. člena OZ smiselno) bi šlo, če bi si na takšen način imetnik menice pridobil kakšno pravico, do katere bi sicer ne bil upravičen, in bi se zaradi tega pravni položaj samega meničnega dolžnika poslabšal.

12. Odločilno vprašanje je torej, ali je prišlo z nepravilno izpolnitvijo glede datuma izdaje menice do kakšnega poslabšanja pravnega položaja tožene stranke. Pritožba tožeče stranke meni, da ni. Tožena stranka meni drugače, namreč, da "za vprašanje zlorabe pravice nastanek sekundarnih, derivativnih posledic ni bistven." Kakšnega konkretnega poslabšanja pravnega položaja v odgovoru na pritožbo ne zatrjuje niti tožena stranka.

13. *Menica*, kot jo je izpolnila tožeča stranka, je bila po svoji pravni naravi *menica* dnevnic, saj je bil natančno določen datum zapadlosti menične terjatve (gl. Žiberna, nav. delo, rš. 164). Pri takšni menici datum izdaje menice na obseg obveznosti meničnega dolžnika ne vpliva. Določen je namreč tako, da je dan zapadlosti določen v menici. Odločilno je, da ni v nobeni obliki vezan na datum izdaje menice, kot je zapisan na menici.

14. Pritožbeno sodišče je preizkusilo pravilnost takšnega stališča tudi v dosegljivi literaturi. ZM temelji še na mednarodni pogodbi, to je Ženevski konvenciji. Vpogledalo je v slovensko (Ivanjko, *Zakon o menici s komentarjem*, Ljubljana 2001, kom. k 1. členu, pod 16.5., kom. k 107. členu, pod 5) in tudi inozemsko literaturo (Stranz, *Kommentar zum Wechselgesetz*, 13. Aufl. 1934, kom. k čl. 1, pripomba 52 in nasl. in pa Quassowski/Albrecht, *Wechselgesetz*, 1934, kom. k čl. 1, rš. 34 in nasl.). Oba komentarja nemških avtorjev se sicer nanašata na trasirano *menico*, vendar pa se komentar k čl. 75 (ki se nanaša na lastno *menico*) v obeh knjigah nemških avtorjev izrecno sklicuje na tisto, kar je bilo glede datuma komentirano v komentarju k čl. 1. Nobeden od komentarjev niti ne omeni, da bi lahko napačna izpolnitev datuma v takšnem primeru, kot je bil predložen, vodila do kakršnegakoli prikrajšanja za meničnega dolžnika, ali do kakršnekoli neveljavnosti menice, delne ali popolne.

15. Glede na to, kako je bila *menica* izpolnjena, bi glede na *menico* in delno izpolnitev lahko zahtevala tožeča stranka še največ 955.477,14 EUR in zamudne obresti od nastanka zamude, ki se določa glede na dospelost (30. 12. 2011). Datum izdaje menice, kot je zapisan v menici (12. 4. 2006) torej ne vpliva na

dospelost plačila, in tudi ne na zamudne obresti.

16. Ker pritožbeno sodišče poslabšanja pravnega položaja tožene stranke ni našlo, je odločilo, da do zlorabe menice v predloženem primeru sploh ni prišlo. Prvostopenjsko sodišče je v tem delu zmotno uporabilo materialno pravo (1. odstavek 7. člena OZ smiselno).

17. Predpostavke za izdajo predhodne odredbe sta: obstoj še neizvršljive odločbe domačega sodišča glede denarne terjatve in nevarnost, da bo brez predhodne odredbe uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena (1. odstavek 257. člena ZIZ). Šteje pa se, da je nevarnost podana, če se predlog za izdajo predhodne odredbe opira na sklep o izvršbi, izdan na podlagi verodostojne listine (če je bil zoper njega pravočasno vložen ugovor), če je bil plačilni nalog ali sklep o izvršbi izdan na podlagi menice (2. alineja 1. odstavka 258. člena ZIZ).

18. Vse te predpostavke so izpolnjene. Tožeča stranka je izposlovala sklep o izvršbi na temelju verodostojne listine, zoper katerega je bil pravočasno vložen ugovor. Sklep se je nanašal na zahtevek za plačilo denarne terjatve. Izdaja predhodne odredbe tudi ne bi pomenila, da je z njo tožeča stranka zlorabila svojo pravico, ki jo sicer pridobila z menično izjavo in menico samo.

19. Pritožbeno sodišče je zato pritožbi tožeče stranke ugodilo, in je izpodbijani sklep spremenilo tako, da je ugovor tožene stranke zavrnilo in sklep prvostopenjskega sodišča z dne 29. 5. 2013 obdržalo v veljavi. Ta odločitev je oprta na 15. člen ZIZ, 3. točko 365. člena ZPP 1. odstavek 366. člena in 358. člen ZPP.

20. Tožeča stranka je zahtevala tudi povrnitev nagrade za pritožbo in drugih pritožbenih stroškov. Do njih je upravičena, ker je s pritožbo uspela (1. odstavek 154. člena ZPP). Upravičena je do povrnitve 1785,00 EUR za nagrado za odvetniške storitve (tar. št. 3468 Odv. tarife), 20 % DDV od tega zneska in sodne takse v višini 33,00 EUR. Upravičena je skupaj do povrnitve 2175,00 EUR, v primeru zamude, z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

Datum zadnje spremembe: 06.05.2014